

GÜNÜMÜZDE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Aygül AYKUT

Erciyes Üniversitesi GSF Resim Böl. Öğretim Görevlisi
Resim Bölümü Bşk. Yrd.
aaykut@erciyes.edu.tr

Özet

21.yüzyıl eğiti-öğretim yöntemleri açısından değişim ve gelişim çağıdır. Öğretim yöntemleri değişen eğitim anlayışına göre yenilenmektedir.

Eğitim paradigmlarında yaşanan değişim görsel sanat eğitimine de yansımaktadır. Görsel sanatlar eğitimi alanında paradigmlar ve yarattığı sonuçlar sürekli kendisini yenileyen bir öğretim ihtiyacı doğurmaktadır. Eğitimde modern anlayışın yerini post-modern anlayış almaktadır. Bu çerçevede görsel sanat eğitiminde de yeni yaklaşımlar görülmektedir.

Ancak görsel sanat eğitimi stratejileri açısından bu yaklaşımların değerlendirilmesi gerekmektedir. Oluşturulan yeni yaklaşımlardan birisi de Disiplin Temelli Sanat Eğitimi görüşüdür.

Bu çalışmada Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılan Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yaklaşımı incelenmiştir. Araştırma betimleme yolu ile yapılmıştır. Araştırmadan amaç Görsel Sanatlar Eğitimi alanında uygulanan klasik yöntemlerle Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yönteminin farklılıklarını saptamaktır.

Araştırma verilerine göre, Disipline Dayalı Sanat Eğitimi sonuçları halen araştırılan, geliştirilen ve etkinliği tartışılan bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitimi, Sanat Eğitiminde Yöntemler.

THE METHODS, USE OF THE VISUAL ART EDUCATION IN TODAY

Abstract

21. Century is age of the innovation and reform in terms of educational methods in Visual Art Education. To alteration, educational paradigm which have reflectioned on visual art education. The paradigms in field of Visual Art Education methods and results of is revealed. In the frame of Visual Art Education is considered new approaches.

On the other hand this approaches need to investigate. The one of the most popular approaches, which was produced is Discipline Based Art Education methods.

In this research is especially examined the use of Discipline Based Art Education Method in Visual Art Education. This study is a descriptive one. The purpose of this research is compared classical Visual Art Education and Discipline Based Art Education methods.

According to the data, it has already developed and discussed.

Key words: *Visual Art Education, Methods of Art Education.*

1. Giriş

21. Yüzyıla girdiğimiz şu yıllarda, eğitimde modern anlayışın yerini post-modern yaklaşımlara bıraktığını görmekteyiz. Bunun anlamı daha çok bireyselleşme, yani kişinin biricikliği üzerine oturtulmuş bir eğitim olarak algılanabilir. Böyle bir eğitim programı öğrencinin istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak eğitim içeriğinin her bireye özgü şekillendirilmesini de gerektirmektedir.

Bu günlerde Post-modernizm kavramını sıkça kullanmaktayız. Post-modernizm bilim, akıl ve gözlem yoluyla gerçekliği açıklamaya ve tek doğruya dayalı Pozitivist Felsefenin terk edilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu yeni yaklaşımın yansıması olarak, çoklu gerçeklik anlayışı oluşturulmuştur. Doğru tek değildir; herkesin kendi deneyimine ve değerlerine göre örüntülenen doğrular vardır(Özden, 1998). Öğrenme daha çok şey keşfetmek değil, tasavvur ve olgular yoluyla daha çok şey yorumlamaktır. Öğrenci kendisine gelen bilgileri aynen almakta, tam aksine öğrenme sürecinde çok aktif rol oynamaktadır.

Öğrencinin kendisine gelen bilgileri başlıca dört süzgeçten geçirdiği kabul edilmektedir.

1. Öğrencinin o konudaki önceki bilgileri,
2. Öğretmen ve öğrenci tarafından ortaklaşa bilinen ödül, ceza ve karşılıklı beklentiler,
3. Öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı,
4. Kültürel yargı ve değerleri ile öğrencinin içinde bulunduğu sosyal çevre.

Böylece okulun geleneksel görevi olan “bilgi aktarma” rolü değişmiş, öğrenmenin sadece bilgilenme değil, “bilgi üretme” işi olduğu da kabul görmüştür. Böylelikle gelişim kavramı tartışmaya açılmıştır. Bu yönde eğitimde, bireyin psiko-sosyal gelişimine dayalı öğrenme süreçlerinin planlanması ön plana çıkmıştır. Bireyin psiko-sosyal gelişimi bilişsel(cognitive), duyuşsal(emotional) ve ahlaki(ethical) yönleriyle incelenmiştir.

Post-modernist pedagoji alanındaki gelişmeler Görsel Sanatlar Eğitiminde uygulanan öğretim yöntemlerine de yansıtılmaktadır.

Genel eğitim kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi; sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evre-

ninden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağını bulmaktadır.

Görsel Sanatlar Eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, değişik boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alandır. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme tat alma olarak gelişir(Kırıçoğlu, 1991). Örgün eğitim içerisinde verilen sanatsal ürünlerde bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin, alan olur. Burada artık sanat, ürünü, tarihi, eleştirisi ile öğrenilen ve öğretilen bir ders halindedir.

Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılan yöntemler çok çeşitli yollarla sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflama genellikle eğitmenin tutumuna göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve bireysel özelliklere göre uygulanan yöntemler olarak sınıflandırılmaktadır(Erbay, 1995). Görsel sanatlar öğretiminde kullanılan yöntemlerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışların kazanılmasına yönelik biçimlendirildiğini söylemek mümkündür.

Ancak öğretim stratejileri açısından bu yöntemlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Görsel sanatlar eğitimi alanında kullanılan öğretim yöntemleri diğer alanlarda olduğu gibi konu alanlarının neler olabileceği, öğrenilmesi gerekli bilginin nasıl aktarılacağı, kullanılacak eğitim teknolojilerinin nasıl yapılandırılacağını içerir. Özellikle teknik özelliklere göre uygulanan yöntemlere baktığımızda, derste kullanılacak malzemenin öğrenci önünde uygulayarak, yaparak öğrenme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değişik yöntemlerle oluşturulması önerilmektedir(Baltacıoğlu, 1938). Ayrıca bu konuda bilgisayar destekli eğitim modelinden faydalanılabileceği vurgulanmaktadır(Erbay, 1995).

Bunun için, görsel sanatlar eğitimi araştırmacıları gelişmelerden doğan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kendini yenileme çabası içerisine girmiştir. Amerika’da araştırmaların büyük bir bölümü Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Kurumu(InSEA) tarafından yapılan kongreler, araştırma ve sempozyum gibi etkinliklerle olmuştur. Türkiye’deki görsel sanatlar eğitimcileri de onları takip etmekte geri kalmamıştır. Görsel Sanatlar Eğitimi Kurumunun 7.Avrupa Bölgesel Kongresi, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği(GÖRSED) ve Gazi Üniversitesi işbirliği ile 1-7 Temmuz 2004 tarihleri arasında Türkiye’de gerçekleştirilmiştir. Pek çok ülke görsel sanat eğitimcisinin bir araya geldiği kongrede alanda yaşanan sorunlarının farklılıkları dikkat çekmiştir(Aykut, 2004).

Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitiminde “yaratıcılık ve özgür anlatım”ın halen yöntem olarak izlendiğini görebiliriz(Özsoy, 20003). Sanat eğitimi alanında özellikle 1960’lı yıllarda etkisini gösteren V. Lowenfeld’in çocuk merkezli eğitim ve öğretim anlayışının etkisi halen izlenmektedir. Dünyada bu gelişmelerin olduğu yıllarda ülkemizde görsel sanatlar eğitimcileri (Resim-İş Öğretmeni) halen kuramsal temel yerine usta-çırak ilişkisi ile yürütülen bir anlayışla eğitim ve öğretim yapmaktaydılar. Bu anlayışın temelinde romantik ve yansıtmacı kuramı benimse-

yen bir dünya görüşünün yattığını söyleyebiliriz(Caroll, 2000). Böyle bir eğitim anlayışı sanat eğitimcilerini tembelleğe ittiği, bilişsel süreçlerden çok öğrencinin psiko-motor işlevleri ve yetenekli denilen öğrencilerin ön plana çıkartılmasıyla eksik bir sanat eğitimi anlayışını temellendiğini belirtmekte yarar görüyoruz. 1970'lere gelindiğinde ise, özellikle ülkemizde “yaratıcık” kavramı ile ilgilenen sanat eğitimcileri çocuğun özgür anlatımının kısıtlanmaması üzerine kurulu “gelişimcilik” yaklaşımını benimsemiş görünüyordular. Görsel Sanatlar eğitimcisinin öğrencilerin her birini sanatçı yapmak gibi bir amacı olmadığını anlaşılması epey zaman almıştır.

Öğrencilerin her birinin sanatçı gibi düşünmesini sağlama görüşünün en önemli sakıncası sanatta bilinmesi gereken her şeyi sanatçının bildiği düşüncesi gibi yanlış bir görüşün yerleşmesi olmuştur(Özsoy, 2003).

2. Problem

Bu makalenin amacı Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılan klasik yöntemler ile günümüzde benimsenen Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yöntemi arasındaki farklılıkları saptamaktır. Bu çerçevede görsel sanatlar eğitimi alanında yaşanan bazı sorunlarda saptanmıştır.

3. Yöntem

Araştırmadaki veriler yerli ve yabancı kaynaklardan tarama yolu ile toplanmıştır. Araştırma betimsel yöntemle yapılmıştır.

5. Bulgular ve Yorum

6. Amerika'daki Görsel Sanatlar Eğitimi Yöntemleriyle İlgili Gelişmeler

Bir disiplin alanı olarak görsel sanatlar eğitiminin diğer disiplin alanları ile bağlantısının kurulması 1959 yılında düzenlenen bir konferansta J. Bruner'in “disiplinler-alanlar” görüşü ile sağlanmıştır(Özsoy, 2003). 1980'lere gelindiğinde Disipline Temelli Sanat Eğitimi(Disipline Dayalı yada Çok Alanlı Görsel Sanat Eğitimi) olarak adlandırılan düşüncenin kuramsal temelleri Amerikan eğitim sistemi içerisinde müfredat geliştirme programı araştırmaları yolu ile atılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, J. Poul Getty Vakfı, Görsel Sanatlar(Visual Art) eğitimi yoluyla paylaşılan, iletişimi sağlanan düşüncelerin ve değerlerin, her çocuğun eğitiminin önemli bir parçası olması gerektiği inancıyla 1982 de, Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi(The Getty Center For Education İn The Arts) ni kurmuştur.

Birleşik devletlerin resmi okul sisteminde, eğitimin gelişmesi çalışmalarında, dengeli öğretim programları içinde sanata gereken önemin verilmediğini tespit eden ve genel eğitim içinde sanatın merkezi bir konuma sahip olmasını sağlamaya

yardımcı olmaya çalışan Getty Güzel Sanatlar Merkezi, içeriğini sanatsal uygulamalar, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetiğin oluşturduğu bir sanat eğitimi yaklaşımını 1982 yılında benimsemiştir. Enstitüde görevli uzman sanat eğitimcilerinin çalışmalarına başkanlık eden W. Dwaine Greer, bu yeni teoriyi Disiplin Temelli Sanat Eğitimi (Dicipline-Based Art Education) olarak isimlendirmiştir(Stinespring, 1992).

Teoriyi savunan yayınlar, bu dört disiplinin her birinin(sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama) öğretimin, sanatın önemi ve gerekliliğinin anlaşılmasına, sanatla ulaşılan güçlü düşüncelerin araştırılmasına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Ayrıca çocukların sadece sanatsal yaratıcılıklarının zenginleşip geliştirilmesiyle yetinilmemesi gerektiği, aynı zamanda görsel sanatların çeşitli kültürel ve tarihi çevreyle olan ilişkisinin kavratılmasına yönelik yeteneklerin de yapılandırılmasının sağlanmasının önemli olduğu ifade edilmektedir. Etkili bir disiplin temelli (disipline dayalı) sanat eğitimi programının, sanat eserlerini üretmek, tanımlamak, yorumlamak ve analiz etmeye yönelik olarak çocukların derinlemesine yeteneklerini arttırarak geliştirebileceği de bu yayınlarda belirtilmektedir(DBAE-ing, içeriği ve uygulamaları, Kırıçoğlu- Strockrky, 1997).

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yönteminin başlangıçtaki eksiklikleri veya yetersizlikleri olarak görülen “müze eğitimi” ve “kültürler arası” yönlerde yapılan ek araştırmalarla ve bunlarla ilgili gerçekleştirilen program çalışmalarıyla giderilmektedir(Özsoy, 2003).

Sanatın bilişsel bir alan ve gelişim olduğunu savunan Eliot Eisner, disiplin temelli yaklaşımı özellikle 70’li yıllarda destekleyenlerin başındadır. İlköğretim okullarında(ABD) “Kattering Sanat Öğretimi Projesi” ile aynı zamanda Disipline Dayalı Sanat Eğitimine de doğrudan ve çok önemli bir katkıda bulunmuştur. (Özsoy, 2003).

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Yöntemi YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi dahilinde yapılan bir çalışma ile 1997 yılından itibaren Eğitim Fakültelerinin Resim-İş Öğretmenliği(Görsel Sanatlar Eğitimi) lisans programlarında Özel Öğretim Yöntemleri dersi içerisinde öğretilmeye başlanmıştır. Bu yapılanmayla eğitim fakültelerinde köklü bir değişimin yaşandığını söyleyebiliriz. Ancak yaşanan değişimi etkinleştirecek öğretim görevlerinin konuya hakim olabilecek bilgide olup olmadıkları tartışılabilir.

7. Türkiye’de Görsel sanatlar Eğitimi

Türkiye’de Eğitim Fakültelerinin Resim-İş Öğretmenliği programlarıyla ilgili yapılan araştırmalar Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplin Temelli uygulamalarının eksikliklerini tespit etmiştir(Aykut, 2003).

Türkiye’ de Görsel Sanatlar Eğitimi alanında güçlükler yaşanmaktadır. Bu güçlükleri, basitten karmaşığa doğru ders isminin içeriğine uygun olmayışı, müfre-

dat programındaki ders saatlerinin azlığı, alandaki öğretmenlerin ve fiziksel koşulların yetersizliği, sınıfların mevcudu yada ekonomik problemler olarak sayabiliriz. Sanat eğitimcileri tüm bu soru ve sorunların çözümü için kendi alanı dışında farklı disiplinler yada bilgi türlerine gereksinim duyacaklardır.

Görsel Sanatlar Eğitimde değişen ihtiyaçları gidermede Disiplin Temelli Sanat Eğitimi bir başlangıç olarak görülmektedir. Milli Eğitim bakanlığı Avrupa Birliği Projeleri içerisinde branşlarla ve öğretmenle ilgili yeterliklerin tespitini başlatılmıştır(Meb.gov.tr). Eğitimde toplam kaliteyi sağlama çabaları branşlarda standartların oluşturulması için atılan ilk adım olabilir. Ancak eğitim alanında yapılan uygulamalarda süreklilik şarttır.

Eğitim ve öğretim alanında yapılanmaya ilişkin araştırmaların yetersizliği veya tekrarı ile değişken eğitim politikaları da yaşanan en belirgin sorunlar arasında sayılabilir. Ayrıca milli eğitim programı içerisine siyasi görüşlerin sızması, her siyasi dönemde eğitim politikalarının değişmesi, gibi olumsuzluklar eğitim gibi sonuçlarına uzun zaman içerisinde ulaşabileceğimiz ve uygulama konusu birey olan bir alan için oldukça tehlikeli görülmektedir.

Türkiye'nin uzun süreli Milli Eğitim Politikalarına ve branşlarda standartlaşmayı sağlaması gerekmektedir. Milli eğitim politikalarının oluşmasında her disiplinin kendi sorunlarını çözebilecek, alanlarında yeterli bilimsel temele sahip eğitimcilere ve idarecilere ihtiyaçları vardır. Eğitim Fakülteleri ve Milli Eğitim Kurumu içerisindeki görsel sanatlar eğitiminde yer alan farklı yöntem ve uygulamaların eğitime çeşitlilik getireceği şüphesizdir. Ancak uygulanan yöntemlerin sistemli ve plânlı olması gerekmektedir.

Bir başka güçlükte Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Yöntem bilgisi kazanan ve öğretmenlik mesleğine başlayan genç öğretmenlerin uygulamada yaşadıkları sorunlardır. Dersin amacına ulaşabilmesi, görsel sanat eğitimcilerinin(Resim-İş Öğretmeni) bireysel çabalarını gerektirmektedir. Sanat eğitimi dersliklerinde, yeterli eğitim teknolojilerinin bulunmaması, en önemlisi ders saatlerinin yetersizliği görsel sanatlar öğretmenini zor durumda bırakabilmektedir.

Ayrıca öğretmenlerden müfredat programını “çoklu zeka” kuramı çerçevesinde hazırlaması ve derslerini bu zeka alanlarına göre yapılandırması beklenmektedir. Görsel Sanatlar Eğitimi açısından bakıldığında öğretmenlerin “çoklu zeka” uygulamalarını Disiplin Temelli Yöntem uygulamalarına uygun hale getirilmesi beklenebilir. Bu yolla öğretmenlere Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yöntemi ile ders programları arasında ilişki kurabilir.

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Yönteminin öğrenciler için getireceği faydalar şöyle sıralanabilir.

Bıçimsel olarak sanat tarihi bir sanat yapıtının ve yapıyla ilişkili diğer bilgilerin incelenmesidir. Sanat tarihi, yapıtın yaratıldığı ortama bağlıdır ve yaşanan sosyal kültürel düzen içerisinde onun yaratılma sürecini ve sanat yapıtının tümünden

araştırılmasını kapsar(Öğretmen eğitimi YÖK/DBGP). Sanat tarihinin doğasından kaynaklanan, sözel ve soyut sembollerin kullanılması, öğretim etkinliğinin azalmasında, hatırlanma düzeyinin düşük olmasında baş faktör olarak değerlendirilebilir. Sanat tarihi derslerinin tüm öğretim kademelerinde öğrenciler tarafından sıkıcı ve zor anlaşılan bir ders şeklinde algılanmasının ya da ezber dersi olarak anlaşılmasının nedeni budur.

Modern görsel sanatlar eğitimi içinde sanat tarihi, sadece bilgi aktarımını esas almaz. Çağdaş görsel sanatlar eğitimi, çocuk merkezli eğitim-öğretim etkinlikleri benimsediğinden, yöntem-teknik, araç-gereç kullanımı ile daha verimli sanat tarihi eğitimi yapılmasına yönelik çalışmaları da kapsar.

Sanat tarihi öğrenirken öğrenciler tarihsel konularla bağlantı kurarlar. Sanat tarihi içerisinde yer alan kaynakların çoğu betimsel olaylara ve fotoğraflara dayanılarak anlatılmaktadır. Sosyal olayların ve sorunların anlaşılmasında görsel materyallerin ve imgelerin değeri oldukça fazladır. Sanat tarihi birçok farklı kültürün özelliklerini, eselerini, inanç ve değerlerini anlamamızda etkilidir. Farklı kültürlerin varoluş nedenlerini, sosyolojik, coğrafik ve hatta psikolojik olarak farklı bakış açılarını öğretebilir.

Sanat eleştirisi, sanatı ve sanat olaylarını tartışmada görsel kavramları ve terimleri kullanır. Öğrenciler için bir eseri anlamak, gördükleri üzerinde doğrudan algıladıklarını ifade etmek anlamına gelmektedir. Halbuki sanat eserinde bunun yanında kavranması ve öğrenilmesi gerekenler de vardır. Öğrencilere sanat eserlerini eleştirmenin basamakları öğretilebilir. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yönteminde belirlenen bu dört basamak, betimleme-çözümleme, yorumlama ve yargıdır. Böylece öğrenciler sanat hakkında konuşmayı ve yazmayı öğrenebilirler. Görsel sanat imgeleri çocuklar için ilginçtir. Çocuklar eleştiri yaklaşımında sanat eserini anlamaya çalışırlar ve ondaki özellikleri kendi bilişsel süreçleri içinde değerlendirerek ona yeni bir anlam yüklemeyi öğrenebilirler. Ayrıca zihinsel gelişimi sağlayacak analitik düşünme ve sentezleme gibi faaliyetlerde de bulunurlar.

Estetik doğanın sanat ve güzellik felsefesidir. Estetikçilerin ilgilendikleri en büyük soru” sanatın ne olduğudur”. Geçmişte, sanatı güzelin çalışması olarak tanımlandı. Çünkü sanatta amaç güzelin yaratılmasıydı. Bugün, toplum daha karmaşık, sanatın anlamı ve amacı da bu ölçüde daha da karmaşıklaştı. Bazı sanatçılar halen sanatın amacının güzeli yaratmak yada sanatın elemanlarının güzel bir şekilde düzenlenmesi olduğuna inanırlar. Bazılarının sanat inançları güzeli taklit etmektir. Diğerleri ise sanatın fikirler ve duygular arasında iletişim kurmak için çok güçlü duygularla ifade edilmesi gerektiğini düşünürler.

Öğrencilerden çok azı görsel sanatlar eğitimi derslerine(Resim-İş)” sanatı neden yaptıklarına ilişkin değer yargılarına sahiptirler. Bunun nedeni sanat ve estetik hakkında alan bilgisine sahip olmayışlarıdır. Öğrencilere yardım edebilecek şey “sanat kuramları”dır. Böylece sanat eserlerini hangi değerlere göre yargılayabileceklerini öğrenebilirler(Rosalinda, 1995).

Estetik, çocuklarda ki beğeni duygusu hakkında düşünmeyi geliştirir. Dünyaya ve olaylara bakışları üzerinde yeni değerler kazanmalarına ön ayak olacak faaliyetlere yönlendirilebilir. Sanat kuramlarını öğrenirlerken doğayı fark edebilirler bu da çocukları meraka ve yaratıcılığa aktive eder(Özsoy, 2003).

Sanat alanında öğrencilerin uygulama yapmalarının bir çok yolu bulunabilir. Öğrencilerin psiko-motor gelişimlerini sağlamak tek amaç olmamalıdır. Özellikle öğrencilere görsel not alma yöntemleri öğretilmelidir. Bir eskiz defteri onlara yardımcı olabilir. Ana kavramları izleyen konularda, her konunun içerisinde sunulacak aktiviteler önceden öğrenciye verilebilir. Böylece bir sonraki ders aktivitesine hazırlanmak için gereken zamanı bulabilirler. Uygulama alanı sanat eğitiminde bilgi temelli olarak gelişmelidir. Bu dört disiplinden üçünün(estetik,sanat tarihi ve eleştiri) çocuğun neyi nasıl yapacağına ilişkin bilgi kazanmasını ve konuyla ilgili yeni ve farklı düşünmesini sağladığı savunulmaktadır. Açıkçası, çocuklar tüm derslerde bazı konuları eserlerinde yada akıllarında tutma eylemleri ile geçirirler ancak bunların az bir kısmında düşünme eylemi gerçekleştirilmektedirler. Bazı eğitimciler görsel sanatlar dersi müfredatının, çocukları daha çok çabayla düşünmeye ittiğini ve bu konuda en basit araçları sunanlardan birisi olduğunu gördüğünde şaşırılmışlardır(Özsoy, 2003).

8. Sonuç

Sonuç olarak Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yönteminin ulusal bir programla Amerika Bileşik Devletlerinde uygulandığı ve sonuçlarının halen araştırıldığı ve tartışıldığı görülmektedir. Araştırmaların sonuçları incelendiğinde Amerika da' ki eğitim sisteminde Görsel Sanatlar Eğitimi(Resim-İş) derslerine ayrılan sürenin Türkiye'nin üç katı olduğuna, okul ortamındaki fiziki koşulların, öğretmen yeterliklerinin ve mali desteğin programın gerekliliklerini karşılayacak biçimde düzenlendiği dikkat çekmektedir. Yöntemin işlerliğinin sürdürülebilmesi için okullarda ve müfredatta gereken koşullar oluşturulmalıdır. Ancak varolan sistemde kullanılan görsel sanatlar eğitimi yöntemlerinin süresini doldurduğu, bu yöntemin genç sanat eğitimcileri tarafından hemen kabul görmesinden anlaşılmaktadır. Ancak eski dirençlerin varlığı da göz ardı edilemez. Genç görsel sanat eğitimcileri 1997 yılından beri Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yöntemini alana hakim olmada ve sanatın gerekliliğini savunmada ellerinde bir kalkan olarak taşımaktadırlar. Özellikle bilinçli olarak sistemleştirilen yeni yöntemde öğretmenler neyi, niçin, nasıl ve ne zaman yapacaklarına ilişkin bilimsel bilgiye sahiptirler. Eski uygulamalar için bu temelden söz etmemiz olanaksızdır.

Uluslararası araştırmalar göstermiştir ki sanat öğretmenleri özellikle alanın uygulamaya dönük olma düşüncesini benimseyerek, kendi sanatsal süreçlerindeki gerçekleri, yani deneyimlerini temel alan görüşlerle derslerini oluşturmaktadırlar(Brent, 1997).

Türkiye’de sanat eğitiminde standartların oluşturulmasına ilişkin çalışmaların devam etmesi önerilmektedir. Ayrıca Görsel Sanatlar eğitimi alanında yapılacak millî eğitim ve yüksek öğretim programlarında amaçlar bütünlüğünün sağlanması gerekir. Araştırmalar göstermiştir ki Avrupa ve Amerika da sanat eğitimi alanındaki standartlar belirlenirken bile eyaletlerin birbirleri arasındaki farklar yada etkileşimleri veya benzerlikleri alan araştırmaları açısından değer taşımaktadır.

Yukarıda sayılan gerekçeler doğrultusunda Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Millî Eğitim Müfredatında etkin hale getirilmelidir. Özellikle eğitimciler çağdaş görsel sanatlar eğitimi yöntemleri konusunda bilgilendirilmek üzere hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yöntemi değişen Görsel Sanatlar Eğitimi anlayışının günümüze yansımaları olarak görülebilir.

Özellikle toplumların inanç, değer, kural ve yargılarının(paradigma), önemli ölçüde hızla değiştiği günümüzde yeni ihtiyaçların oluşması doğaldır. Sorun Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yönteminin bu ihtiyaçları karşılayıp karşılamayacağı değildir. Bunu anlamak için zamana ihtiyaç duymaktayız. Elimizde sistemi anlamak için oldukça fazla doküman bulunmaktadır. Ancak bu alanda değişim sürecinde karşılaşılan güçlüklerin aşılmasında genç görsel sanatlar eğitimcilerine düşen görevler oldukça fazladır. Özellikle görsel sanatlar eğitiminde alanda oluşan yenilikleri batıdan takip etmek zorunda kalıyoruz. Geçen sürede Disiplin Temelli Görsel Sanatlar Eğitimi uygulamaları içerisinde, genç görsel sanatlar eğitimcilerinin ulusal bağlamda kendi inanç, değer, kanun, kural ve değer yargılarıyla oluşturacağı bir eğitim devrimine ihtiyaç duyacakları düşünülmektedir. Yüzyılımızda bilimin evrenselliği içerisinde insanın olduğu her yerde farklı dokuların olabileceği bir anlayışı benimsemek gerekmektedir. Görsel Sanatlar Eğitimi alanında ihtiyaçlarımız her geçen gün farklılaşmaktadır.

Görülen o ki toplumun değişen ihtiyaçları paradigmaları yaratmaktadır. Problemlerin varlığının problemin tespiti anlamına gelmediği düşünülürse, öncelikle neyin problem olduğunun günümüz paradigması içerisinde analiz edilmesi yoluna gidilmelidir. Sonuçta bilimsel yolla izlerin sürülmesi, çözümlerin üretilmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ayktut, A., 2003.** “Resim-İş Öğretmenliği Lisansüstü Programlarındaki Derslerin karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi/1997-2001)”. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayktut, A., 2004.** ”Görsel Sanatlar Öğretiminde Görsel-İşitsel Materyal Kullanımı” . 7. INSEA Avrupa Bölgesel Kongre Bildirisi.İst.
- Brent, W., 1997.** “The History Of Art Education”. NAEA published. USA.
- Erbay, M., 2001.** “Plastik Sanatlar Eğitimi”, Marmara Üniv., İst.
- Baltacıoğlu, İ.H., 1932.** ”Resim ve Terbiye”.İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.
- Caroll, L. K., 1998.** “Research Paradigm in Art Education” .The Maryland Institute College of Art.USA
- Kırıçoğlu, O., 2002.** “Sanatta Eğitim”.(2. baskı). Ankara. Pagem yay.
- Kindler, A.M., 1997.** ”Child Devolopment in Art”. The National Art Education Drive.Reston, Virginia
- Özden, Y., 1998.** “Eğitimde Yeni değerler”. Ankara. Pagem Yay.
- Özsoy, V., 2003.** “ Görsel Sanatlar Eğitimi”. Ankara. Gündüz eğitim ve yay.
- Rosalinda, R., 1995.** “Art Talk” (Teachers Wraparound Edition)(Second ed)., New York: Glencoe/ Mc GRaw-Hill).
- Strokrocki, M., Kırıçoğlu O., 1997.** ”İlköğretim Sanat Eğitimi” YÖK/Dünya Bankası Milli eğitimi Geliştirme Projesi. Ankara
- Stinespring, J., (1992).** “DBAE and Art Criticism”. Acedemic Search Premier. EBSCO.
- Wilson, B., 1998.** ”Arts Standarts and Fragmentation: A Strategy For Holistic Assesment”. Acedemic Searc Premier. EBSCO.

www.meb.gov.tr